

Lahden kaupunginhallituksen lausunto Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin ehdotuksesta

Lausunto koskee Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin ehdotusta. Lahden kaupunki on tuonut lausunnossaan esiin ehdotusvaiheen materiaaleihin liittyviä näkökulmia ja tarkennustarpeita. Lausunto on valmisteltu kaupunkisuunnittelun asiantuntijoiden yhteistyönä.

Ehdotusratkaisut ja mitoitus

Kaupunkiseutusuunnitelma ja rakennemalli tarkastelevat seudun kehitystä pitkällä aikajänteellä ja asettavat strategiset tavoitteet ja suuntaviivat seudun kehittämiseksi. Seudulla on hyvä varautua kunnianhimoisesti nykyistä suurempaan asukasmäärän kasvuun. Lahden näkökulmasta asukasmäärän kasvutavoite on kaupunkiseutusuunnitelmassa ja rakennemallissa asetettu sopivan korkealle vuoteen 2060. Samalla on säilytetty positiivisen realistinen ote seutusuunnitteluun ja vältetty ylisuurista kasvuodotuksista johtuvat ylisuuret aluevaraukset. Lahden osalta kasvu on jo mahdollistettu voimassa olevassa yleiskaavassa, ja käynnissä olevalla yleiskaavakierroksella tutkitaan joitakin uusia aluevarauslaajennuksia elinkeinoelämän osalta.

Seudun kasvua pyritään keskittämään tiheisiin taajamiin ja paikalliskeskuksiin, joita on osoitettu joukkoliikennekäytävien varrelle ja asemien läheisyyteen. Kuitenkin laajat harvan taajaman ja elinkeinoelämän kehittämisvyöhykkeen merkinnät suuntaavat rakentamista myös nykyiselle autovyöhykkeelle kauemmas muusta yhdyskuntarakenteesta, mikä on ristiriidassa yhdyskuntarakenteen eheyttämistavoitteen ja seudun ilmastotavoitteiden kanssa. Toisaalta taajamarajaukset myös antavat työn tavoitteiden mukaisesti mahdollisuuden tarjota monipuolisia asumisen mahdollisuuksia ja vastata erilaisiin elämäntilanteisiin ja asumistoiiveisiin eri puolilla kaupunkia.

Seudullinen elinvoima muodostuu elinkeinoelämänvarauksia laajemmasta kokonaisuudesta, kuten houkuttelevasta asuintarjonnasta, laadukkaista lähivirkistysalueista ja kouluverkosta, sujuvasta arjesta, kaupunkien ketteristä toimintamalleista, alueen maisemista ja luonnonoloista.

Elinkeinoelämän ja työpaikkojen sijoittumisen lopulliset ratkaisut jätetään

kaupunkiseutusuunnitelman ehdotuksessa tehtäväksi tarkemmassa suunnittelussa.

Elinkeinoelämän katkoviivalla merkityt kehittämisvyöhykkeet ovat kuitenkin todella laajoja ja niiden toteutuminen tässä laajuudessa erityisesti pienempien väylien varrella on epätodennäköistä, vaikka kaupunkiseutusuunnitelman tavoitevuosi on 2060. Kaupunkiseutusuunnitelmassa ja

rakennemallissa olisi hyvä osoittaa selkeästi seudun keskeiset elinkeinoelämän vetovoima-alueet ja kehityskohteet, joiden kehittämiseen kuntien kannattaa ensisijaisesti yhteisvoimin panostaa. Esimerkiksi Nostavan alue olisi syytä nostaa näkyvämmiin esiin yhtenä tärkeimmistä seudullisista kehityskohteista.

Rataverkko ja seisakekysymykset ovat luonteeltaan vahvasti seudullisia ja siksi tärkeä osa kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennemallin laatimista. Rataverkolle ja asemanpaikoille pitäisi tehdä jatkotarkastelu ratakapasiteetin ja liikennöinnin näkökulmista Lahdesta sekä Riihimäen, Kouvolan, että Helsingin suuntaan. Uudet seisakkeet tulisi merkitä nykyisistä seisakkeista poikkeavalla merkinnällä. Heinolan radan Ahtialan seisakkeen sijaintia tulisi tarkastella uudelleen entisen asemarakennuksen kiinteistön siirryttyä yksityiseen omistukseen. Nykyisen radan tulisi myös näkyä suunnitelmakartalla. Savon radan voisi merkitä uutena rautatienä ja nykyisen radan rautatienä. Lahti-Heinola-Orimattila duoraitiotien ja uuden Savon radan seisakkeiden sijainneista tarvittaisiin linjaus vaikkei uusi rata valmistuisikaan ennen vuotta 2060. Toteutuessaan Suomenlahden rautatietunneli ja Baltian rautatieyhteys Keski-Eurooppaan voivat muuttaa Suomen rataverkon kapasiteettitarpeita, joten siihen olisi hyvä varautua, vaikka tällä hetkellä uusien raidehankkeiden ei arvioida olevan taloudellisesti ja ympäristöllisesti kannattavia.

Lahden kaupungin alueella olevia aluerajauksia tulisi vielä tarkentaa seuraavasti:

- Kaupunkikeskuksen alue tulisi ulottaa radan eteläpuolelle Lahden yleiskaavan mukaisesti. Kaupunkikeskuksen alueen rajausta tulisi supistaa Niemen yliopistokampuksen itäpuolella.
- Harvan taajaman alue ulottuu ehdotuksessa edelleen Pesäkallion luonnonsuojelualueelle.
- Kymijärven pohjoispuolella sijaitseva yleiskaavan mukainen Tiiranmäki (Koiskala) ja Niemelänniemi tulisi merkitä tiheäksi taajamaksi.
- Elinkeinoelämän ydinalueen ja kehittämisvyöhykkeen rajausta tulisi tarkistaa Syväojan teollisuusalueen rajaa vastaavaksi etelä-Lahdessa. Muuten ydinaluerajausta ottaa hyvin huomioon elinkeinoelämän laajenemisen tarpeet ko. suunnassa.
- Elinkeinoelämän ydinalueen rajausta tulisi laajentaa hieman etelään Pippo-Kujalan kaavarungon mukaiseksi sekä itään Pippo-Kujalassa maakuntakaavan nykyisen rajauksen mukaiseksi.

Lahden suunta -työ käsittää yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman. Kokonaisuus päivitetään valtuustokausittain ja käynnissä olevan kierroksen luonnosta valmistellaan nähtäville kesäksi 2023. Kaupunkiseutusuunnitelma on linjassa Lahden suunta -työn luonnoksen valmistelun kanssa. Lahti tuo Päijät-Hämeen liitolle tiedoksi ja huomioitavaksi maakuntakaavan

valmisteluprosessissa, jos kaavaratkaisut muuttuvat ehdotusvaiheessa vaikutusten arvioinnin tai saatujen lausuntojen ja muiden palautteiden perusteella. Esimerkiksi Lehmuksen elinkeinoelämäalueen varaus on osoitettu lainvoimaisessa yleiskaavassa selvitysalueeksi (SE), jonka tulevaisuuden kaavamääräys ratkaistaan tällä yleiskaavakierroksella.

Lahden keskustassa vuoteen 2040 tähtäävä visiotyö on juuri käynnistymässä. Lahti tuo myös tämän uuden syntyvän tiedon tiedoksi ja huomioitavaksi maakuntakaavan valmisteluprosessissa, jos uudessa visiossa syntyy seudullisesti merkittäviä ja maakuntakaavatasolla huomioitavia asioita.

Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi koostuu kolmesta osiosta: Ilmastovaikutusten arvioinnista, liikenne-ennusteesta ja junaliikenteen saavutettavuuden arvioinnista. Vaikutusten arvioinnin perusteella voidaan todeta, että seudullisesti tarvitaan vaikuttavia toimenpiteitä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja kestävästä kaupunkiliikenteen edistämiseksi.

Liitekartat

Pippon moottoriurheilukeskukselle ei ole tutkittu mahdollista korvaavaa paikkaa, joten siitä ei myöskään ole merkintää matkailun liitekartalla. Asia nostettaneen esille maakuntakaavatyössä. Ampumaradat puuttuvat matkailun liitekartalta. Esimerkiksi Hälvälän ampumarata on merkittävä tapahtumakohde myös kansainvälisesti.

Aineistot

Kaupunkiseutus suunnitelman ja rakennemallin ehdotusvaiheen materiaali on julkaistu sähköisessä muodossa Päijät-Hämeen liiton nettisivuilla. Prosessin aikana on tuotettu konsulttien ja seudun asiantuntijoiden voimin valtava määrä uutta ja kattavaa seudullista tietoa ja alueanalyyssejä. Tiedon pohjalta on muodostettu vuorovaikutteisessa suunnitteluprosessissa yhteiset strategiset tavoitteet seudun kehittämiseksi sekä suunniteltu yhdessä tarvittavia konkreettisia toimenpiteitä. Erityisesti kartat toimivat hyvin, kun niitä voi zoomailla ja vaihtaa taustakarttoja.

Lahden kaupunki pitää syntyneitä tietokokonaisuutta ansiokkaana ja kattavana sekä näkee tiedolla paljon eri hyödyntämismahdollisuuksia jatkossa. Aineistot ovat modernilla ja helppokäyttöisellä tavalla tarkasteltavissa nettisivuilla. Tietomäärä on niin suuri, että jatkoprosessissa kannattaa pohtia keskeisten teemojen pitämistä yhdessä jatkuvasti ajan tasalla ihan jo seudun markkinointinäkökulmasta. Lahti tuo myös maakuntakaavaprosessiin ja seuraavalle kaupunkiseutus suunnitelmakierrokselle tiedoksi, jos laajaa aineistopakettia hyödyntäessään törmää aineistoissa virheisiin tai epä johdonmukaisuuksiin.